

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА _____ Економічної теорії і права _____
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

« 03 квітня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія економіки та економічної думки

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ «Фінанси і кредит»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання _____ денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Хоменко Василь Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія економіки та економічної думки на основі новітніх наукових досліджень аналізує господарський розвиток різних цивілізацій, провідних держав світу, України та основні економічні концепції, течії і школи економічної думки, що дає змогу узагальнити практичний і теоретичний досвід господарського розвитку від стародавніх часів до сьогодення, зрозуміти сучасний стан економіки, визнати її ціннісні орієнтири, варіанти та альтернативні шляхи розвитку на майбутнє.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				VI
Всього годин за навчальним планом з них:	120	4		120
Аудиторні заняття, у т.ч:	60			60
лекцій	38			38
лабораторні роботи				
практичні заняття	22			22
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	12			12
підготовка до контрольних заходів	14			14
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	4			4
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни формування знань про історичний розвиток господарств та економічної думки країн Європейської цивілізації для розуміння генези та закономірностей функціонування економічних систем.

Завдання дисципліни На методологічних засадах цивілізаційної парадигми розвитку суспільства сформувані сучасне економічне мислення та світогляд студентів, забезпечити засвоєння ними знань і методів історичного аналізу економічних процесів.

Пререквізити дисципліни «Політекономія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Філософія», «Національна економіка», «Міжнародна економіка», «Гроші та кредит», «Фінанси», «Концепція економічної системи», «Сучасні економічні системи», «Економічний розвиток», «Історія сучасного світу», «Історія та культура України», «Релігієзнавство», «Історія політичної думки».

Постреквізити дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини», «Податкова система», «Фінанси», «Ціноутворення в будівництві», «Інвестування», «Оподаткування підприємств», «Банківська система», «Бюджетна система», «Фінансовий ринок», «Державні фінанси».

Компетентності: **ІК.** Здатність до пошуку та вирішення проблем в сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень, аналізу, розробки та впровадження інновацій. **ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами. **ЗК6.** Здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні. **ЗК7.** Здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер. **ЗК8.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК9.** Здатність до самоаналізу. **ЗК14.** Вміння дотримуватися моральних, культурних, правових та наукових цінностей суспільства.

Заплановані результати навчання. **РН1.** Знати закони соціально-економічного розвитку, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між процесами та елементами різних рівнів соціально-економічних систем.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

Форми навчання: колективні, групові, індивідуальні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Історія економіки та економічної думки аграрної цивілізації та становлення індустріальної цивілізації.					
1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство первісного суспільства та особливості господарського розвитку і економічної думки найстародавніших цивілізацій Сходу.	8	4	2		2
2. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування Європейської (Західної) цивілізації (VIII ст. до н. е. – V ст. н. е.)	6	2	2		2
3. Господарство та економічна думка доби Середньовіччя.	6	2	2		2
4. Господарство та економічна думка періоду генези індустріального суспільства.	6	2	2		2

5. Зародження і становлення економічної науки.	6	4			2
6. Становлення економіки індустріальної цивілізації та розвиток економічної думки у Англії та США.	6	2	2		2
7. Становлення економіки індустріальної цивілізації та розвиток економічної думки у Франції та Німеччині.	4	2			2
8. Загальна характеристика розвитку економіки та основних економічних течій періоду становлення капіталізму монополістичної конкуренції (остання третина XIX- початок XX ст.)	6	2	2		2
Разом за змістовим модулем 1	48	20	12		16
Змістовий модуль 2. Історія економіки та економічної думки періоду розвитку індустріальної цивілізації та формування основ постіндустріальної цивілізації.					
9. Становлення монополістичного капіталізму та розвиток економічної думки у провідних країнах Європейської цивілізації	6	2	2		2
10. Господарство та економічна думка Росії та України в XIX – на початку XX ст.	6	2	2		2
11. Господарство та економічна думка періоду державно-монополістичного капіталізму	6	2	2		2
12. Економічна теорія і практика державного соціалізму	4	2			2
13. Розвиток національних економік та економічної думки провідних країн світу під впливом науково-технічної революції (повоєнні - 70-ті роки XX ст.)	8	4	2		2
14. Функціонування національних господарств та еволюція економічної думки в умовах розгортання інформаційно-технологічної революції та глобалізації.	8	4	2		2
15. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.)	4	2			2
Разом за змістовим модулем 2	42	18	10		14
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	120	38	22		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство первісної доби та найстародавніших цивілізацій Сходу	4
3	Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування Європейської (Західної) цивілізації (VIII ст. до н. е. – V ст. н. е.)	2
4	Господарство та економічна думка доби Середньовіччя (V- XV ст.)	2
5	Господарство та економічна думка періоду генези індустріального суспільства	2

6,7	Зародження і становлення економічної науки	4
8	Становлення економіки індустріальної цивілізації та розвиток економічної думки у Англії та США	2
9	Становлення економіки індустріальної цивілізації та розвиток економічної думки у Франції та Німеччині.	2
10	Загальна характеристика розвитку економіки та основних економічних течій періоду становлення капіталізму монополістичної конкуренції (остання третина ХІХ- початок ХХ ст.)	2
11	Становлення монополістичного капіталізму та розвиток економічної думки у провідних країнах Європейської цивілізації	2
12	Господарство та економічна думка Росії та України в ХІХ – на початку ХХ ст.	2
13	Господарство та економічна думка періоду державно-монополістичного капіталізму	2
14	Економічна теорія і практика державного соціалізму	2
15,16	Розвиток національних економік та економічної думки провідних країн світу під впливом науково-технічної революції (повоєнні - 70-ті роки ХХ ст.)	4
17,18	Функціонування національних господарств та еволюція економічної думки в умовах розгортання інформаційно-технологічної революції.	4
19	Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.)	2
	ВСЬОГО:	38

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство первісного суспільства та особливості господарського розвитку і економічної думки найстародавніших цивілізацій Сходу.	2
2	Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування Європейської (Західної) цивілізації (VIII ст. до н. е. – V ст. н. е.)	2
3	Господарство та економічна думка доби Середньовіччя.	2
4	Господарство та економічна думка періоду генези індустріального суспільства.	2
5	Становлення економіки індустріальної цивілізації та розвиток економічної думки у Англії та США.	2
6	Загальна характеристика розвитку економіки та основних економічних течій періоду становлення капіталізму монополістичної конкуренції (остання третина ХІХ- початок ХХ ст.)	2
7	Становлення монополістичного капіталізму та розвиток економічної думки у провідних країнах Європейської цивілізації	2
8	Господарство та економічна думка Росії та України в ХІХ – на початку ХХ ст.	2
9	Господарство та економічна думка періоду державно-	2

	монополістичного капіталізму	
10	Розвиток національних економік та економічної думки провідних країн світу під впливом науково-технічної революції (повоєнні - 70-ті роки ХХ ст.)	2
11	Функціонування національних господарств та еволюція економічної думки в умовах розгортання інформаційно-технологічної революції та глобалізації.	2
	ВСЬОГО:	22

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	12
	підготовка до контрольних заходів	14
	виконання курсового проекту або роботи	
	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХст. – початок ХХІ ст.)	4
	підготовка до екзамену	30
	ВСЬОГО:	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами поточного контролю є письмові контрольні роботи, які містять у собі різні завдання за змістом, але приблизно однакові складності. Це теоретичні питання, тести, словникові диктанти.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

З дисципліни «Історія економіка та економічної думки» передбачено 2 змістові модулі. Форма змістового модулю – письмова контрольна робота, яка здійснюється під час проведення навчальних занять в термін відповідно до робочого навчального плану і оцінюється з розрахунку 100 балів

Критерії оцінки змістового модулю 1. Історія економіки та економічної думки аграрної цивілізації та становлення індустріальної цивілізації.

Структура кожного завдання письмової роботи складається з 3-х типів питань:

- 1 теоретичне питання. Оцінюються у 50 балів;
- 5 питань на засвоєння термінів і понять (словниковий диктант). Оцінюються у 20 балів;
- 10 тестів. Оцінюються у 30 балів;

Максимальну оцінку 50 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, самостійно зробив узагальнення та висновки.

- 45-49 балів, якщо студент у повному обсязі розкрив питання за структурою та його змістом;
- 35-44 балів, якщо студент в основному розкрив зміст питання, але окремі аспекти не знайшли свого відображення, відсутня системність розуміння матеріалу даного теоретичного питання;
- 24-34 балів, якщо виклав матеріал логічно та послідовно, але не зміг зробити узагальнень і висновків;

- 10-23 балів, якщо студент в основному розкрив зміст теоретичного питання, але відсутня системність знання матеріалу курсу;
  - 1-9 балів, якщо студент висвітлює окремі фрагменти, які не пов'язані між собою;
- Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має чіткого уявлення про дисципліну.

Максимальну оцінку 20 балів студент отримує у відповідях на друге питання, кожне з 5 питань оцінюється по 4 бали.

Третє питання (тестові завдання) оцінюються в 30 балів. За кожну правильну відповідь на одне тестове питання студент отримує 3 бали.

Критерії оцінки змістового модулю 2. Історія економіки та економічної думки періоду розвитку індустріальної цивілізації та формування основ постіндустріальної цивілізації.

Структура кожного завдання письмової роботи складається з 3-х типів питань:

- 1 теоретичне питання. Оцінюються у 50 балів;
- 5 питань на засвоєння термінів і понять (словниковий диктант). Оцінюються у 20 балів;
- 10 тестів. Оцінюються у 30 балів;

Максимальну оцінку 50 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, самостійно зробив узагальнення та висновки.

- 45-49 балів, якщо студент у повному обсязі розкрив питання за структурою та його змістом;
  - 35-44 балів, якщо студент в основному розкрив зміст питання, але окремі аспекти не знайшли свого відображення, відсутня системність розуміння матеріалу;
  - 24-34 балів, якщо виклав матеріал логічно та послідовно, але не зміг зробити узагальнень і висновків;
  - 10-23 балів, якщо студент в основному розкрив зміст теоретичного питання, але відсутня системність знання матеріалу курсу;
  - 1-9 балів, якщо студент висвітлює окремі фрагменти, які не пов'язані між собою;
- Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має чіткого уявлення про дисципліну.

Максимальну оцінку 20 балів студент отримує у відповідях на друге питання, кожне з 5 питань оцінюється по 4 бали.

Третє питання (тестові завдання) оцінюються в 30 балів. За кожну правильну відповідь на одне тестове питання студент отримує 3 бали.

Критерії екзаменаційної оцінки

Екзаменаційна оцінка виставляється з розрахунку 100 балів за виконання екзаменаційної письмової роботи.

Структура екзаменаційного білету:

1. 2 теоретичних питання. Кожне оцінюється у 40 балів (всього 80 балів).

2. 5 тестів. Оцінюються у 20 балів (1 тест – 4 бали).

40 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, самостійно зробив узагальнення та висновки.

21-39 балів студент отримує за відповідь на теоретичне питання, якщо в основному розкрив його зміст, але окремі аспекти не знайшли свого відображення, відсутня системність, знання матеріалу курсу. Відсутні висновки з питання, яке розглядається.

Якщо студент у відповідях на теоретичних питаннях не розкриває повністю його зміст, допускається помилок, він отримує 11-20 балів.

1-10 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо висвітлює окремі фрагменти питання, які не пов'язані між собою.

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має чіткого уявлення про предмет.

Максимальну оцінку 20 балів на друге питання студент отримує у разі, якщо він правильно дав відповіді на усі тестові завдання. Кожне з завдань оцінюється у 4 бали.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середньоарифметична від середньої оцінки двох змістових модулів та екзаменаційної оцінки.

Порядок зарахування пропущених занять. Щоб відпрацювати пропущені лекції, обов'язково необхідно надати конспект лекції викладачеві під час поточних консультацій. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються студентом у вигляді усного опитування. Пропущену або не виконану контрольну роботу необхідно написати у призначений викладачем час.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бартенев С.А. История экономических учений: пособие. – М.: Экономистъ, 2005.
2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. – М.: Дело ЛТД, 1994.
3. Браунинг П. Современные экономические теории – буржуазные концепции: Сокр. пер. с англ. – М.: Экономика, 1987.
4. Всемирная история экономической мысли: В 6 т. – М.: Мысль, 1987-1997.
5. Жамс Э. История экономической мысли XX в.. М., 1959.
6. Жид Ш., Рист Ш. История экономических учений. М.: Экономика, 1995.
7. Злупко С. М. Історія економічної теорії: Підручник. – К.: Знання, 2005.
8. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.
9. Корнійчук Л. Я. Історія економічної думки України: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004.
10. Лановик Б.Д., Матисякевич З.М., Матейко Р.М. Економічна історія України і світу: Підручник / За ред. Б.Д.Лановика. – К.: Вікар, 2006.
11. Левита Р. История экономических учений. М., 1998.
12. Лисовицкий В. Н. История экономических учений. – Харьков, 2002.
13. Мазурок П. П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006.
14. Негиши Т. История экономической теории. М.: АО «Аспект-Пресс», 1995.
15. Проскурин П.В. История экономики и экономических учений. Экономическая история индустриальной цивилизации: учеб.пособ.- К.: Интерпресс.ЛТД, 2008.
16. Селигмен Б. Основные течения современной экономической мысли. – М., 1968.
17. Сурин А. И. История экономики и экономических учений. – М., 1998.
18. Юхименко П. І. Історія економічних учень: Навч. посіб. – К.: Знання – Пресс, 2001.
19. Історія економічних учень: Підручник /Л. Я. Корнійчук, Н. О. Титаренко та ін. – К.: КНЕУ, 2001.
20. Історія економічних учень: Підручник/За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004.
21. История экономических учений (современный этап): Учебник/Под ред. А. Г. Худокормова. – М., 1998.
22. Історія економіки та економічної думки : підручник / За ред.О.Ю.Амосова, В.О.Сивоконя. – Х.: Вид.- Вид-во Хар. РІ НДДУ. «Магістр», 2013.
23. Історія економіки та економічної думки: підручник / П.І. Юхименко, П.М. Леоненко-К.: Знання, 2011.
24. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / За ред. С.В. Степаненка. – К.: КНЕУ, 2010.
25. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. : / За ред. С.І. Архієреєва, Н.Б.Решетняка.- Х.: НУ "ХПУ" , 2010.

Допоміжна

1. Автономов В. С. Человек в зеркале экономической теории. – М., 1991.
2. Аникин А. В. Юность науки: жизнь и идеи мыслителей-экономистов до К. Маркса. – М.: Политиздат, 1985.

3. Ковалев И.Н. История экономики и экономических учений. – Ростов н/д: Феникс, 2008.
4. Костюк В. Н. История экономических учений. – М.: Центр, 1997.
5. Маркс К. Капітал. – Т. 1-4// Маркс К., Енгельс Ф. Твори – 2-ге вид. – К.: Державне видавництво політичної літератури УРСР, 1963. – Т. 23-26.
6. Мешко І. Н. Історія економічних учень: Основні течії західноєвропейської та американської економічної думки: Навч. посібник. – К.: Наук. думка, 1994.
7. Майбурд Е. М. Введение в историю экономической мысли. От пророков до профессоров. – М., Дело, 2002.
8. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3т. – М.: Прогресс, 1985.
9. Милье Дж. С. Основы политической экономии: В 3т.: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1980-1981.
10. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения//Антология экономической классики: В 2т. – М.: МП «Эконом», 1993.
11. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов//Антология экономической классики: В 2т. – М.: МП «Эконом», 1991.
12. Сорвина Т.Н. История экономической мысли двадцатого столетия. Курс лекций. М.: Из-во РАГС, 2001.
13. Титова Н. Е. История экономических учений: Курс лекций. – М., 1997.
14. Толмачева Р.П. Экономическая история: Учебник. – М.: «Дашков и Ко», 2003.
15. Эспинас А. История экономических учений: Пер с фр. – СПб., 1998.
16. А.А.Чухно, - Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник/за ред А.А. Чухна.- К.: Знання, 2007.
17. Ядгаров Я. С. История экономических учений. М.: Инфра – М., 1998.
18. Історія економічної думки України: Навч. посібник./Р. Х. Васильєва та ін. – К.: Фенікс, 1993.
19. Экономическая история зарубежных стран: Учеб.пособ. / под ред. В.И. Голубовича. – Мн.: Интерпрессервис; Экоперспектива, 2003.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Президента України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.prezident.gov.ua>
2. Офіційний сайт Верховний Ради України [Електронний ресурс] .- Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного банку України: [електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
6. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]// Режим доступу: [http:// www. leps.kiev.ua](http://www.leps.kiev.ua)

Розробник _____

(В. М. Хоменко)

(підпис)

Гарант освітньої програми _____

(Г. В. Ползікова)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні
кафедри Економічної теорії та права
Протокол від «02» жовтня 2019 року № 3